

Täysistunto

Perjantai 8.12.2023 klo 13.00—20.37

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain 6 ja 29 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 48/2023 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 3/2023 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu, edustaja Elo, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.54 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Hienoa, että vihdoinkin päästään keskustelemaan tästä hallituksen esityksestä, joka koskee joutoalueiden metsitystukea.

Tällä hetkellä Dubaissa neuvotellaan siitä, miten ilmaston kuumeneminen saataisiin vielä rajoitettua Pariisin sopimuksen mukaiseen, kriittisenä pidettyyn 1,5 asteeseen. On tärkeää, että Suomi ja EU ajavat kokouksessa fossiilisista polttoaineista luopumista sekä uusiutuvan ja puhtaan energiantuotannon lisäämistä. Mutta on todella valitettavaa, vastuuton ja suorastaan kiusallista, että samaan aikaan Orpon hallitus vesittää Suomen omia ilmastotoimia. [Mai Kivelä: Kyllä!] Tänä on saatu lukea, että Suomen sijoitus romahti ilmastotoimien onnistumista mittaavassa indeksissä, johon on listattu 63 maata. Suomen sijoitus oli tänä vuonna 26., kun se viime vuonna oli sijalla 15.

Nykyhallitus, Orpon hallitus, on tehnyt päätöksiä, joiden seurauksena päästöjen ennustetaan vähenemisen sijaan paikoin lisääntyvän. Myöskään uskottavia ratkaisuja romahtaneiden hiilinielujen elvyttämiseen hallitus ei tarjoa. Tämä samaan aikaan, kun asiantuntijat ovat selkeästi todenneet, että metsien nielujen vahvistamista koskevat toimet eivät ole riittäviä. Tästä ristiriidasta kuvaava esimerkki on nyt päätettävänä oleva joutoalueiden metsitystuki, jonka hallitus on päättänyt lakkauttaa, vaikka se on ollut voimassa vasta kolme vuotta. Kolmen vuoden aikana tämän tuen avulla on metsitetty yli 5 000 hehtaaria joutomaita ja kannustettu näin osaltaan maanomistajia hiilinielujen vahvistamiseen.

Joutomaiden metsitystuen lakkautus on hallituksen silkka säästötoimi. Tuen lopettaminen ei edusta sellaista pitkäjänteistä ilmastopolitiikkaa, jolla voidaan edistää ilmastotoimia pitkällä ja lyhyellä aikavälillä. Suomen ympäristökeskuksen arvio on, että metsitys jää heikkotuottoisena investointina tekemättä, jos taloudellisia kannusteita ei ole. Nyt, kun haetaan suoria säästöjä, lopputuloksena on todennäköisesti suoria säästöjä suuremmat epäsuorat kustannukset, kun päätöksellä vaikeutetaan Suomen pääsyä kansallisiin ja EU:n nielutavoitteisiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2023 vp

Metsitys on todettu kustannusvaikuttavuudeltaan tehokkaaksi keinoksi päästöjen vähentämiseen. Kustannukset ovat huomattavasti pienemmät kuin taakanjakosektorin päästövähennystoimilla. On selvää, että Suomen hiilineutraalisuustavoitteen saavuttaminen edellyttää lisätoimia maankäyttösektorilla, siksi on järjenvastaista lakkauttaa toimivaksi osoittautunut toimi. Joutomaiden metsitystuen jatkaminen on kustannusvaikuttava ilmastoteko, joka on kannuste nimenomaan maanomistajille. On todella vaikea ymmärtää, miksi hallitus tämän haluaa lakkauttaa.

Teen maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintöön jätetyn vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen, jonka mukaan ”eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee jatkoa laille metsityksen määräaikaisesta tukemisesta niin, että tukea voidaan myöntää myös vuoden 2024 jälkeen”.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, edustaja Honkasalo on poissa. Edustaja Werning, edustaja Werning on poissa. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

18.58 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Tämä nyt käsiteltävä esitys on jälleen yksi esimerkki hallituksen täysin vesitetystä ilmastopolitiikasta. Hallitus on tässä siis päättänyt olla jatkamatta metsityksen tukea, joka aloitettiin vuonna 21 ja joka nyt siis loppuu tämän vuoden loppuun mennessä. Eli se tarkoittaa sitä, että meillä on ollut hyvä hanke, joka ei ole edes kunnolla ehtinyt käynnistyä. Tuore ilmastovuosikertomus tosiaan kertoo, että me tarvitaan lisätoimia kaikilla sektoreilla, erityisesti me tarvitaan merkittäviä lisätoimia maankäyttösektorilla, muuten me emme tule pääsemään näihin meidän omiin kansallisiin velvoitteisiimme, mitä tulee ilmastolain kautta, emmekä me myöskään tule pääsemään näihin EU-velvoitteisiin.

Metsityksen on ajateltu tehokkaasti kompensoivan metsäkatoa, jota ei ole sitoumuksitakaan huolimatta vielääkään saatu pysäytettyä. Eli metsäkatoa tapahtuu myös Suomessa, ja tällä sitä on voitu kompensoida. On siis täysin kestäväntöntä luopua tällaisesta tehokkaasta, hyväksi havaitusta toimesta tilanteessa, jossa Suomelle tulee joka tapauksessa seurauksia, myös taloudellisia seurauksia, mikäli me ei päästä näihin maankäyttösektorin ilmastotavoitteisiin. Sen takia itse haluan nostaa esille täältä lausunnoista, jotka hyvin laajasti tätä päätöstä kritisoivat, sen, että myös Metsäteollisuus omassa lausunnossaan suhtautui erittäin kriittisesti tähän metsitystuen lakkauttamiseen.

Arvoisa puhemies! Nyt olisikin ensisijaisen tärkeää päästä päivittämään tämä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma, koska sekin osaltaan nojaa siihen, että meillä on tämä metsityskin yksittäisenä toimenpiteenä, jotta me saavutetaan nämä ilmastotavoitteet. Eli peräänkuulutan tässä samalla lisätoimia, joita kipeästi odotamme täällä hallituksen tuovan päätettäväksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen.

19.00 Matias Mäkinen sd: Arvoisa puhemies! Uusimman ilmastovuosikertomuksen perusteella Suomi on jäämässä taakanjakosektorin ilmastotavoitteistaan. Erityisesti vaikeuksia tuottavat liikenteen päästöt, jotka ovat jopa kasvaneet viime vuonna ja tulevat kasvamaan edelleen hallituksen politiikan myötä. Mutta toisena ongelmana on maankäyttösektori, jossa puun kasvun hidastuminen ja hakkuumäärät ovat aiheuttaneet maankäyttösektorin kääntymisen nielusta päästölähteeksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2023 vp

SDP:n vaihtoehdossa lähdetään siitä, että Suomen etu, suomalaisen elinkeinoelämän etu ja koko maailman etu on, että Suomi pitää kiinni vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoitteestaan ja vuoden 2030 taakanjakosektorin tavoitteesta. Hallituksen politiikalla näihin tavoitteisiin ei olla varsinkaan taakanjakosektorilla pääsemässä, ja siksi me esitämme toimia, joilla näihin tavoitteisiin voitaisiin päästä. Itse asiassa näyttää siltä, että hallitus on jopa luopunut tästä taakanjakosektorin tavoitteesta, koska samalla kun useita taakanjakosektorin toimia, joita Marinin hallitus on ottanut käyttöön, perutaan, mitään uusia toimia ei olla tuotu eikä niille varsinkaan ole esitetty rahoitusta.

Talousvaliokunnassa, kun käsitelimme ilmastovuosikertomusta, tämä taakanjakosektori ongelma aiheutti suurta huolta myös elinkeinoelämässä. Saimme kuulla, että vastuullinen, nimenomaan taloudellisesti vastuullinen, hallitus suunnittelisi nyt, mitä korvaavia toimia otetaan käyttöön ja miettisi myös sitä vaihtoehtoa, jos taakanjakosektorin tavoitetta ei saavuteta, koska silloin Suomi joutuu ostamaan päästöyksiköitä ja sen kautta sillä voi olla jopa satojen miljoonien eurojen kustannus, jonka Suomi maksaa. Se on teidän politiikkane tulos ja erittäin kallista: lisää valtionvelkaa entisestään.

No, tänään taas saimme lukea, että Suomen luonnosta 70 prosenttia on jo hävitetty, ja tässä tilanteessa jokainen isänmaallinen puolue pysähtyy ja tekee uudelleenarvion suomalaisen luontopolitiikan suunnasta. Me tarvitsemme enemmän luonnonsuojelua, Luontopaneelin mukaan kymmenen prosenttia pinta-alasta jokaisessa maakunnassa.

Nyt käsittelyssämme on metsitystuki. Metsitystuella vahvistetaan ensisijaisesti hiilinieluja, ja kyse on todellakin kustannustehokkaasta päästövähennyskeinosta. Mutta toki metsitystuella voidaan myös lisätä luonnon monimuotoisuutta ja ennallistaa luontokadosta kärsiviä alueita. Tämä joutoalueiden metsitystukijärjestelmä tuli voimaan vuoden 2021 alusta, ja sen avulla yksityiset maanomistajat ovat voineet hakea tukea Suomen metsäkeskuksesta maaliskuusta 21 alkaen.

Hallitusohjelman liitteen mukaan tukijärjestelmälle ei olla valmistelemassa jatkoa vuoden 24 alusta lähtien, vaan se lakkautetaan. Tähän mennessä on tehty 2 534 metsitystukipäätöstä ja pinta-ala on ollut, kuten edustaja Elo toi esiin, yli 5 300 hehtaaria. Näistä kustannusvaikuttavista toimista luopuminen maankäyttösektorilla antaa aivan väärän signaalin ilmastotavoitteisiin sitoutumisesta niin elinkeinoelämälle kuin muualle maailmaan ja varsinkin silloin, kun näistä korvaavista toimista ei ole sovittu.

Tukijärjestelmälle tarvitaan jatkoa, ja tätä määräaikaista lakia tulisi jatkaa. Suomen hiilineutraalisuustavoitteen saavuttaminen edellyttää lisätoimia maankäyttösektorilla. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma, MISU, tulisi päivittää tässä uudessa tilanteessa uusien tietojen tultua. Voidaan todeta, että vanhan maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimet eivät ole riittäviä, vaan ilmastolain mukainen päätös näistä lisätoimista tarvittaisiin hallitukselta mahdollisimman pian. Ja tämän maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toteuttaminen edellyttää metsitystuen jatkamista.

Meidän mielestämme joutoalueiden metsitystukea on syytä jatkaa ja hallituksen on valmisteltava määräaikaiselle laille jatko hyvin pikaisesti. Kannatan edustaja Elon tekemää vastalause-esitystä, joka sisältää tämän lausuman. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Junnila.

19.05 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Tässä tilanteessa, kuten tiedätte, tämäkin hallituksen esitys on erittäin hyvin perusteltu ja sopiva tähän tilanteeseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2023 vp

On hieman erikoista, että metsitykseen ja muuhun liittyviä puheenvuoroja pidetään, siinä mielessä haastetaan hallitusta, kun esimerkiksi tässä SDP:n vaihtoehdossa turpeen verotusta kasvatettaisiin 13 miljoonalla eurolla, energiaintensiivisiä yrityksiä, joista metsäteollisuus on yksi keskeinen, rokotettaisiin 24 miljoonalla eurolla ja lisäksi maatalouden energiaveron palautustakin vielä 30 miljoonalla eurolla. Eikä tässä vielä kaikki, myös teollisuuden sähköistämisen tuki on kuulemma kallis ja tarpeeton. Näin tässä vaihtoehdossa lukee. Ja tämä, arvoisa puhemies, osuu äärimmäisen vakavalla tavalla metsäteollisuuden toimintaedellytyksiin.

Arvoisa puhemies! Lisäksi näissä aiemmissa puheenvuoroissa mainittiin tuloerot. Kävin tuossa läpi hallituksen veromuutosten vaikutukset tuloeroihin, ja esimerkiksi valtiovarainministeriössä työskentelevä ekonomisti Olli Kärkkäinen oli maininnut, että näiden vaikutus on 0,01 prosenttia lisäävästi tällä hallituksella. Katsoin sitten vuoteen 2021, Sanna Marinin johtaman hallituksen tuloeroihin, ja itse asiassa silloin tuloerot kasvoivat 1,4 prosenttia. Tässä on merkittävä ero hallituksen hyväksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Reijonen.

19.06 Minna Reijonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on mielenkiintoista ollut tämä metsäpolitiikka, mitä nyt on keskusteltu. On kyllä hämmäntävää, että sieltä SDP nostaa esille koko maailman edun, kun näissä metsäasioissa pitää kuitenkin katsoa Suomen ja suomalaisten etua. Todellakin metsä on se meidän, Suomen, vahvuus. Se on meidän vahvuus, sitä ei pidä kääntää heikkoudeksi.

Tosi järkyttävää oli kuulla, mitä edustaja Junnila juuri kertoi, että tosiaan metsäteollisuudelle 24 miljoonaa euroa on lisäveroja tulossa. Onhan se aivan järkyttävää metsäteollisuudelle, järkyttävää suomalaisille metsille, metsäteollisuudelle ja myös niille duunareille. SDP, mitä te oikein aiotte? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Elo.

19.07 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Täytyy tässä todeta edustaja Junnilalle, joka taisi poistua juuri salista, että perustelujahan tälle esitykselle ei juurikaan ole esitetty. Kuten edustaja Kiveläkin totesi, asiantuntijalausunnoissa valiokuntakuulemisissa tätä esitystä eivät asiantuntijat kannattaneet, ja ainoa perustelu oli se, että tämä on hallitusohjelmassa ja tämä on säästötoimi. Kuten edustajat Kivelä ja Mäkinen tässä totesivat, niin päätös voi tulla Suomelle kalliiksi, kun korvaavia keinoja ei ole esitetty ja hiilinielutavoitteet meillä kuitenkin on. Tässä mielessä juuri totean itsekkin, että tämä maankäytön ilmastosuunnitelma on jo ihan ilmastolain mukaisestikin tuotava päivitettäväksi.

Edelleen vielä haluaisin ehkä tässä todeta sen, että tässähän on kyse nimenomaan metsityksen tuesta, jolla pyritään saamaan lisää metsää, ja nimenomaan tämä on tuki maanomistajille siinä, että metsittäisivät omia joutoalueitaan, eli siinä mielessä kritiikki ei nyt ehkä hallituksen osalta ihan osunut maaliin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kivelä.

19.08 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vain.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2023 vp

Ensinnäkin sanoisin perussuomalaisille, että valitettavasti globaalin ympäristökriisin aikana ei voi irrottaa Suomea tästä muusta planeetasta ja ilmastosta. On myös suomalaisten etu, että me teemme oman osamme. Jos te olette kuunnelleet esimerkiksi suomalaisen elinkeinoelämän viestiä poliitikoille, niin se viesti on suhteellisen yksimielinen: he näkevät, että tämä on myös suomalaisen yrityselämän etu sen lisäksi, että tämä on tietenkin ihmisten etu. Kun toinen vaihtoehto on se, että pitää sitten tehdä kalliimmalla myöhemmin, niin se nyt ei ainakaan ole suomalaisten etu. Esimerkiksi näissä lausunnoissa nostetaan esille nämä kustannukset, joita tulee, jos ilmastotoimia lykätään. Ei ole suomalaisten etu maksaa päästöyksiköistä, maksaa korvauksia, jotka silloin tulevat veronmaksajien kontolle.

Viimeisenä pointtina sanoisin vielä, että kun oletettavasti — olen ainakin valiokunnissa ymmärtänyt — täällä laajasti eri ryhmät kannattavat sitä, että tehdään sellaisia ilmastotoimia, jotka ovat kustannustehokkaita, niin meillä on täällä asiantuntijalausunnat, jotka tuovat esille, että tämä tuki, jonka te nyt poistatte metsityksen suhteen, on juuri ollut tällainen. Täällä sanotaan, että tämä on ollut yksi parhaimmista, kymmenen parhaimman joukossa, jos halutaan tehdä kustannustehokkaasti näitä ilmastotoimia.

Eli en ole kuullut vielä yhtäkään hyvää perustelua, miksi tämä tuki poistetaan, mutta ehkä sellaisia ei ole. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Reijonen vielä.

19.10 Minna Reijonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä suomalainen metsänomistaja tekee tosiaan kaikkensa, että metsä on hyvässä kunnossa, ja varmasti siellä ajatellaan ihan Suomen ja metsien parasta. Jos mietitään näitä ilmastotoimia, niin totta kai niissäkin pitää järki pitää mukana, [Mai Kivelän välihuuto] ja tämä hallitus kyllä pitää järjen niissä mukana. — Kiitos. [Matias Mäkynen: Tiedätekö te, mitä te teette?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Lehtinen.

19.11 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin muistuttaa tässä keskustelussa, kun puhutaan hiilinieluista, että Suomi jo nykyisellään on suojellut 13 prosenttia metsäpinta-alastaan. Joissakin metsätyypilajeissa se vastaa yli puolta koko Euroopan suojellusta alueesta, eli kyllä me nykyisellään kannamme vastuuta siitä suojelusta ja hiilinieluista, mitä Euroopassa ja Suomessa tehdään.

Toisekseen mitä tulee näihin joutomaihin, niin jos ne näin korvaamattoman arvokkaita hiilinieluja ovat kuin täällä esitetään, niin eiköhän ne joku siitä osta sitten pois ja tee siitä hyvää bisnestä. Näinhän sen pitäisi olla, jos se aidosti on totta, mitä te kerotte.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.